

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล
อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

จัดทำโดย

สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยเมงค
เรื่อง ใช้คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest)
อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายและจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เข้าแทรกแซงการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยเมงค ได้เล็งเห็นความสำคัญในการต่อต้านการทุจริตในรูปแบบดังกล่าว จึงได้ประกาศใช้คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยเมงค อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เพื่อใช้เป็นกลไกควบคุมกำกับดูแลในการประพฤติปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบและตระหนัก ตลอดจนใช้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายภิรมย์ ผาคำ)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยเมงค

คำนำ

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็น การคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง โดยเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นการละเมิดต่อกฎหมายและจริยธรรม ส่งผลให้ประเทศชาติด้อยการพัฒนา เมื่อมีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง การใช้ดุลพินิจจึงขาดความเป็นอิสระ ขาดความเป็นกลางและขาดความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จึงได้จัดทำคู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ศึกษาทำความเข้าใจและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล
อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	๑
บทที่ ๒ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน “ผลประโยชน์ทับซ้อน”	๒ - ๔
บทที่ ๓ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๕ - ๘

ภาคผนวก

- บรรณานุกรม
- คำสั่ง อบต.บ้านใหม่ไชยมงคล ที่ ๕๒๓/๒๕๖๐ ลว. ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐
เรื่อง แต่งตั้งคณะผู้จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

บทที่ ๑

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest : COI) หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐกระทำการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการดำเนินการที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนหรือพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ โดยการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

ดังนั้น การดำเนินการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนภายในหน่วยงาน จึงเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้หน่วยงานสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานจะต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงาน หรือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และจะต้องมีการสร้างระบบเพื่อป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งจะต้องมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน พร้อมทั้งการให้องค์ความรู้จากคู่มือดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปลูกฝังและปรับฐานความคิดของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน ให้มีความตระหนักและสามารถแยกแยะเรื่องประโยชน์ส่วนตัวออกจากเรื่องประโยชน์ส่วนรวมได้

ตัวอย่างพฤติกรรมผลประโยชน์ทับซ้อนที่พบเห็นบ่อย

๑. การนำทรัพย์สินของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตัว นำรถราชการไปใช้ในธุระส่วนตัว เป็นต้น
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ช่วยญาติหรือบุคคลอื่นให้เข้าทำงาน
๓. การใช้ข้อมูลของหน่วยงานเพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบมาตรฐาน (spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการประมูลแล้วให้ข้อมูลกับบริษัทเอกชนเพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล
๔. การทำธุรกิจกับตัวเองหรือเป็นคู่สัญญา
๕. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง
๖. การนำบุคลากรของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตน
๗. การเข้าทำงานหลังออกจากงานเดิมโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากการที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงานหรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง เช่น เคยทำงานเป็นผู้บริหารหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม แล้วไปทำงานในบริษัทให้บริการโทรศัพท์
๘. การรับประโยชน์ต่าง ๆ และผลจากการรับผลประโยชน์นั้น ส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
๙. การทำงานพิเศษโดยใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ
๑๐. การลัดคิวให้กับผู้ใช้บริการที่คุ้นเคย
๑๑. การให้ของขวัญหรือของกำนัลเพื่อหวังความก้าวหน้า หรือหวังผลประโยชน์ที่มีขอบ
๑๒. การเพิกเฉยต่อการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
๑๓. การรับงานนอกแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของตน เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการให้บริษัทเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว
๑๔. การรับสินบนหรือรับของขวัญในรูปแบบเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด ส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้สินบนหรือบุคคลอื่น
๑๕. การซื้อขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ

บทที่ ๒

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

๑. การเตรียมตัวก่อนแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑.๑ ผู้บังคับบัญชาต้องสำรวจตรวจสอบสถานะของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งว่า บุคคลดังกล่าวเป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบกิจการส่วนตัวในลักษณะที่เมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วจะเข้าข่ายเป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ เช่น การเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ การเป็นผู้รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานของรัฐ หน่วยงานของราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑.๒ ผู้บังคับบัญชาต้องสำรวจตรวจสอบคู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้นด้วย ว่าได้มีการดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นการทำแทนบุคคลนั้นในขณะที่บุคคลดังกล่าวได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งด้วย

๒. การปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการที่เป็นผลประโยชน์ของรัฐ จะต้องคอยตรวจสอบตนเองว่าอยู่ในสถานะที่เป็นผู้ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ หากรู้ว่าตนเป็นผู้เข้าข่ายมีผลประโยชน์ทับซ้อน จะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อพิจารณา

คู่สมรสหรือเครือญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจของเอกชน ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อผลประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น

๓. การดำเนินการหลังจากพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา ๑๐๐ ได้กำหนดห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการที่เป็น การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้น ๆ แล้ว ทั้งนี้ การห้ามดังกล่าวได้ห้ามคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นด้วย

๔. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการให้หรือการรับของขวัญหรือผลประโยชน์

ต้องปฏิบัติ ดังนี้

(๔.๑) ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่น นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ซึ่งมีดังนี้

(๔.๑.๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะรูป

(๔.๑.๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

(๔.๑.๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้ นั้น เป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

(๔.๒) ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็กแต่ก็ถือว่าของขวัญนั้น ๆ เป็นทรัพย์สินขององค์กร ไม่ว่าจะมียุทธราคาเท่าใด

(๔.๓) ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงาน หรืออาจเก็บเป็นของตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๓

(๔.๔) ของขวัญหรือประโยชน์ใด ๆ เมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

(๔.๕) ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับ ให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจว่า สมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้น ๆ ทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่

(๔.๖) ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น เก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไป เช่น ของขวัญในการย้ายหน่วยงานขณะดำรงตำแหน่งเดิม ของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการ หรือลาออกจากงาน เป็นต้น

(๔.๗) ถ้าในปีงบประมาณใด ๆ คุณค่าของของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียว กลุ่มเดียวกัน หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันหลาย ๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

(๔.๘) ถ้าในปีงบประมาณใด ๆ ได้ของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้รับบริการ แม้จะต่างคนต่างกลุ่ม เพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี แต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

(๔.๙) ของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับการเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชนและองค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่ำเสมอบ่อยครั้ง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือนก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกชอบ และคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการ ควรปฏิเสธการรับ

(๔.๑๐) เงินสดหรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดต้องปฏิเสธไม่รับไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ

๕. กรณีที่ดินมีกิจการที่ต้องดำเนินการอยู่แล้ว

ต้องขอลอนตนออกจากความเป็นเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

๖. การสร้างความเข้าใจ

ผู้บังคับบัญชาจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาว่า สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ

๗. การสร้างจิตสำนึก

ผู้บังคับบัญชาจะต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ตระหนักถึงบุญคุณของแผ่นดิน และต้องกำกัควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร (Good Governance) หลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (Anti Corruption) นั้น เป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้มีศักดิ์ศรี มีศีลธรรม จริยธรรม มีจิตมุ่งบริการ มีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อส่วนรวม

ธรรมาภิบาล จะมีคำว่า integrity ค่านิยมของข้าราชการ I am ready ซึ่งแยกได้เป็นดังนี้

I	=	Integrity	มีศักดิ์ศรี (ยึดมั่นในความถูกต้อง สุจริต เทียงธรรม)
A	=	Activeness	ขยันตั้งใจทำงาน (บริการ/แก้ไขปัญหา ประชาชน)
M	=	Morality	มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม
R	=	Relevance	รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลก ตรงกับสังคม
E	=	Efficiency	มุ่งเน้นประสิทธิภาพ (คุณภาพ ดัชนี ประมวลผล)
A	=	Accountability	รับผิดชอบต่อผลงาน ประชาชน
D	=	Democracy	มีใจ/การกระทำเป็นประชาธิปไตย (มีส่วนร่วม โปร่งใส)
Y	=	Yield	มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

บทที่ ๓

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐ “การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

- ใช้มาตรการทางกฎหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการรักษา ศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างเคร่งครัด

- ปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติ มิชอบและการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ โดยถือว่าเรื่องนี้เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ

- ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีองค์กรภาคเอกชนและเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้าน การทุจริตและประพฤติมิชอบ

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่ม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๘

หมวด ๙

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถ้าวซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญาของรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมี ลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ใน ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

/ให้นำบทบัญญัติ...

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

๓. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ๗ เป้าหมาย ประกอบด้วย

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองตามความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๔. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๓

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคล เว้นแต่กฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้รับได้ หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๓/๑ บัญญัติให้ความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา

๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๔

เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด มิให้มีการเบียดเบียนข้าราชการ โดยไม่จำเป็นและสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีการแข่งขันให้ของขวัญในราคาแพง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพดมิชอบอื่น ๆ ในวงราชการอีกด้วยและในการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นประเภทต่าง ๆ ก็มีวิธีการกำหนดในเรื่องทำนองเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงรวบรวมมาตรการเหล่านั้นและกำหนดเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ของขวัญและรับของขวัญให้มีมาตรฐานเดียวกันและชัดเจน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชานอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่ากรณีใด ๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามีได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางการปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างหรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินการกิจการใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้เฉพาะการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยมและของขวัญนั้นมีราคามูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต